

Hantering av urin

Utedass

Den enklaste och vanligaste modellen av en torrtoalett är utedasset. Där samlas toalettpapper, fekalier och urin upp i latrinburkar under toalettstolen. För att få ta hand om toalettavfallet själv behövs tillstånd av Miljönämnden. För att det ska bli lättare att kompostera latrinen kan det blandas med strö, sågspån, torv eller dylikt. Det suger upp urinen och gör latrinen torrare, det motverkar även dålig lukt och flugor.

Multrum

I multrummet samlas avfallet i en stor behållare under toalettstolen där det bryts ned biologiskt. Komposterbart hushållsavfall kan tillsättas till multrummet eller samkomposteras med den färdiga mullen

Behållaren kräver stort utrymme och placeras vanligen i källaren eller i grunden direkt under toaletten och ska vara väl ventilerat. Utrymmet eller behållaren ska vara uppvärmt eller isolerat så att förmultningsprocessen är igång året runt.

Problem med flugor, dålig lukt och vätskeöverskott kan förekomma. Det kan ofta åtgärdas genom tillsats av strömedel. Tömning sker via en lucka i behållarens nedre del och bör göras varje eller vartannat år. Restprodukten är ett utmärkt gödsel- och jordförbättringsmedel.

Urinsortande toalett

En urinsortande toalett separerar urin och fekalier i toalettstolen. Fekalier och papper faller ned i ett uppsamlingskärl. Urinen kan samlas upp i en tank, avledning direkt till marken eller till enkelt sandfilter godtas ej. För att undvika förlust av näringsämnen ska urintanken vara tät. Den ska också placeras frostfritt och sval, gärna nedgrävd. Genom urinsortering minskar risken för lukt och flugor och de torra fekalerna blir lättare att hantera.

Mulltoalett

En mulltoalett har sin behållare i direkt anslutning till toalettstolen. Toaletten kan vara lättare att placera i en befintlig byggnad eftersom den inte kräver något utrymme under huset. Urin och fekalier blandas i behållaren och för att öka förmultningsprocessen rörs avfallet runt, mekaniskt eller manuellt. Precis som för multrummet så är behållaren ventilerad, men kräver ofta att man blandar i strömedel för att avfallet inte ska vara för blött. Mulltoaletter kräver skötsel och regelbunden tömning för att de ska fungera väl.

SMÅ AVLOPP MED KRETSLOPPSLÖSNING

Vad som krävs för att du ska få kompostera din egen latrin

Kompostering av latrin från vanliga torrklosetter accepteras i vissa fall. Kompostering kan vara en lösning i gles bebyggelse, förutsatt att riskerna för vattenföroreningar och lukt, liksom rått- och flugförekomst beaktas. För kompostering av latrin krävs tillstånd från Miljönämnden. I ansökan ska det anges hur toalettavfallet kommer tas omhand. För toaletter med urinsortering ska det också anges hur urinen ska tas omhand.

Att bygga en latrinkompost

För att förhindra avrinning eller markinfiltration ska komposten utformas i form av två behållare med täta sidor och tät botten. Den ska också förses med ett väl ventilerat och regnskyddande lock, beklätt med takpapp, plåt eller dylikt. Anläggningen skall vara placerad ovan mark samt tillverkad av tät betong eller likvärdigt material. Komposten kan även göras i trä.

Behållarna skall vara dimensionerade för vardera minst 6 månaders latrinproduktion inklusive inblandningsmaterial. Detta kräver att varje behållare har en volym på minst 0,5 m³ vid fritidsbebyggelse och minst 1 m³ vid permanent bebyggelse. På marknaden finns även färdiga behållare som kan användas på samma sätt.

Hur man komposterar

Då den ena behållaren fyllts skall komposten lagras i 6 månader innan tömning får ske. Under tiden sker påfyllning i den andra behållaren. Genom att använda behållarna växelvis uppfylls kravet på 6 månaders lagring av latrin, syftet är att uppnå betryggande smittfrihet. Det är viktigt att tillräcklig mängd vätskeabsorberande material tillförs.

För att olägenheter inte skall uppstå i samband med kompostering av latrin är det viktigt att komposteringsanläggningen sköts. För att gynna förmultningsprocessen kan anläggningen tillföras jord. För att förhindra att det uppstår lukt och att fluglarver utvecklas bör komposten ofta tillföras släckt kalk eller kalkmjöl under den varma årstiden. Det är viktigt att behållaren placeras på en ur miljösynpunkt lämplig plats och på betryggande avstånd från vattentäkt och angränsande fastighet.

Fekalier ska spridas på minst 10 m² beväxt yta per person. För gödsling av livsmedel som är i kontakt med jorden och konsumeras råa rekommenderas minst 2 växtsäsonger mellan spridning och skörd. I övriga fall (ex bärbuskar, fruktträd, potatis) rekommenderas minst 1 växtsäsong emellan.

Hantering av urin

Om man har en toalett med urinsortering är det fördelaktigt att återföra urinens näringsämnen till växtligheten.

Urintank

För att kvävet i urinen inte ska avgå som ammoniak och för att förhindra luktolägenhet ska urinen samlas upp i en sluten, lufttät tank. Urintanken ska vara av varaktigt vattentätt material och förses med överflytnadsskydd. Lagringsvolymen ska anpassas så att spridning kan ske under vår och försommar.

Mängden urin per person beräknas vara 0,5 m³ per år eller 1-1,5 liter per person och dygn. Urintanken ska dimensioneras för minst fyra personer med en hemmavaro på minst 16 tim/dygn. För fritidshus ska tanken dimensioneras efter vistelsetid. Vid mindre mängder kan urinen även samlas upp i plastdunk eller ejektortank. Om inte en urinbehållare är tillräckligt kan två eller flera mindre installeras för att uppnå tillräcklig volym.

Spridning

Eget omhändertagande av urin på egen fastighet kan efter prövning av Miljönämnden tillåtas under förutsättning att vissa kriterier uppfylls. På fastigheten ska det finnas lämplig mark, det vill säga tillräcklig jordmån, jordtyp och växtlighet. Till exempel jordbruksmark, blommor, gräsmattor eller buskar.

Spridning får ske om det finns en bevuxen yta på minst 50 m²/person. I vissa fall tillåts inte spridning av urin inom tätbebyggda fritidshusområden eller detaljplanerat område. Spridning får inte ske i direkt närhet till vattentäkt eller vattendrag.

Urinen ska inte spridas med sprinklers eller vattenspridare. Vid gödsling av livsmedel ska det gå minst 1 månad mellan spridning och skörd. För att minska kväveförlusterna är spridning kvällstid och vid fuktigt väder att rekommendera.

Urinen bör spridas utspädd och efterbevattnings med enbart vatten ska ske. Sprids urinen på annan plats än gräsmatta ska den myllas ned så snart som möjligt efter spridning dock inom 24 timmar.

SMÅ AVLOPP MED KRETSLOPPSLÖSNING

En liten informationsbroschyr om

- modeller av torrtoaletter
- kompostering av latrin
- hantering av urin

Det finns många olika typer av torrtoaletter, så det behöver alltså inte nödvändigtvis handla om ett traditionellt dass. Torrtoaletter utan urinsortering lämpar sig dock främst för fritidshus. Man bör vara medveten om att torrtoaletter kräver mer skötsel än vanliga toaletter, men det är ett bra alternativ om man vill ha en enklare typ av avloppslösning.

Nyköping

Samhällsbyggnad
Miljöenheten

Internet: www.nykoping.se
Postadress: Nyköpings kommun,
Samhällsbyggnad, 611 83 Nyköping
Besöksadress: Stadshuset, Stora torget

Miljöenheten
Telefon: 0155 - 24 82 92 (växel samhällsbyggnad)
E-post: samhallsbyggnad@nykoping.se